

Teitl y Rôl: **Cymrawd Ymchwil**

## **CYFATHREBU**

### **Cyfathrebu Llafar**

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth uniongyrchol mewn dull clir a chywir.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth sydd angen esboniad neu ddadansoddiad gofalus i helpu eraill i'w deall, gan roi ystyriaeth i'r hyn sydd i'w gyfathrebu a'r ffordd orau i drosglwyddo'r wybodaeth i eraill.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo syniadau cysyniadol cymhleth neu wybodaeth gymhleth a all fod yn hynod o fanwl, yn dechnegol neu'n arbenigol.

### **Cyfathrebu ysgrifenedig**

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth uniongyrchol mewn dull clir a chywir.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth sydd angen esboniad neu ddadansoddiad gofalus i helpu eraill i'w deall, gan roi ystyriaeth i'r hyn sydd i'w gyfathrebu a'r ffordd orau i drosglwyddo'r wybodaeth i eraill.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo syniadau cysyniadol cymhleth neu wybodaeth gymhleth a all fod yn hynod o fanwl, yn dechnegol neu'n arbenigol.

## **GWAITH TÎM A CHYMHELLIANT**

### **Gofynion goblygedig**

Cyfranogi a chyflwyno cyfraniad i dîm.

### **Prif ffocws**

Cefnogi ac annog eraill yn y tîm; helpu i adeiladu cydweithrediad drwy osod esiampl a dangos agwedd hyblyg at gyflawni canlyniadau tîm; a chyfrannu at adeiladu ysbryd y tîm fel aelod gweithgar o'r tîm.

### **Ffocws eilaidd**

Egluro gofynion; cytuno amcanion tasg clir; trefnu a dirprwyo gwaith yn deg yn ôl galluoedd unigol; helpu'r tîm i ganolbwyntio'u hymdrechion ar y dasg dan sylw a chymell aelodau unigol o'r tîm.

## **CYSWLLT A RHWYDWEITHIO**

Cysylltu'n ddyddiol gan ddefnyddio gweithdrefnau sy'n bodoli er mwyn sicrhau y lledaenir gwybodaeth yn y fformat cywir i'r bobl gywir ar yr adeg gywir; adeiladu cysylltiadau er mwyn hwyluso rhannu gwybodaeth yn y dyfodol.

Cymryd rhan mewn rhwydweithiau o fewn y sefydliad neu'n allanol er mwyn dylanwadu ar ddigwyddiadau neu benderfyniadau; cydweithio er mwyn dilyn diddordeb a rennir.

Sefydlu, adeiladu neu arwain rhwydweithiau mewnol; cynnal cysylltiadau dros amser; sefydlu sianeli cyfathrebu i'ch hunan ac i eraill eu defnyddio er mwyn sicrhau y lledaenir gwybodaeth yn y fformat cywir i'r bobl gywir ar yr adeg gywir; adeiladu cysylltiadau er mwyn hwyluso rhannu gwybodaeth yn y dyfodol.

Sefydlu, adeiladu neu arwain rhwydweithiau y tu allan i'r sefydliad er mwyn sicrhau y lledaenir gwybodaeth yn y fformat cywir i'r bobl gywir ar yr adeg gywir; adeiladu cysylltiadau er mwyn hwyluso rhannu gwybodaeth yn y dyfodol.

## **DARPARU GWASANAETH**

### **Prif ffocws**

Delio â chysylltiadau mewnol neu allanol sy'n gofyn am wasanaeth neu sy'n ceisio gwybodaeth; creu delwedd gadarnhaol o'r sefydliad drwy fod yn ymatebol ac yn gyflym wrth ymateb i geisiadau a chyfeirio'r defnyddiwr at y person cywir os oes angen.

Y cwsmer sydd fel arfer yn cychwyn y cyswllt, ac mae fel arfer yn cynnwys tasgau rheolaidd sydd â safonau neu weithdrefnau gosodedig.

### **Ffocws eilaidd**

Delio â chysylltiadau mewnol neu allanol lle mae'r gwasanaeth fel arfer yn cael ei gychwyn gan ddeiliad y swydd, gan weithio o fewn gweithdrefnau neu bolisïau cyffredinol y sefydliad; A / NEU ddeall ac archwilio anghenion y cwsmer; addasu'r gwasanaeth yn unol â hynny er mwyn sicrhau defnyddioldeb neu addasrwydd a safon y gwasanaeth.

## **PROSESAU PENDERFYNU**

Gwneud penderfyniadau annibynnol sy'n debygol o barhau am gryn dipyn ac sy'n dylanwadu'n bennaf ar/oddi mewn y tîm.

Bod â rhan mewn rhai penderfyniadau cydweithredol sy'n bellgyrhaeddol, cymhleth, a hir ymaros, gweithio gydag eraill i gyrraedd y canlyniad gorau sydd â dylanwad sylweddol.

Rhoi cyngor neu fewnbwn i gyfrannu at benderfyniadau pobl eraill sy'n debygol o barhau am gryn dipyn ac sy'n dylanwadu'n bennaf ar/oddi mewn y tîm.

## **CYNLLUNIO A THREFNU ADNODDAU**

### **Gofynion goblygedig**

Cwblhau tasgau i gynllun gosodedig, gydag adnoddau sydd wedi'u clustnodi.

Cynllunio, blaenoriaethu a threfnu gwaith neu adnoddau ei hun i gyflawni amcanion a gytunwyd.

### **Prif ffocws**

Cynllunio, blaenoriaethu a threfnu gwaith neu adnoddau ei hun ac eraill o fewn ei faes ei hun yn ddyddiol, yn wythnosol neu'n fisol; cynllunio a rheoli projectau bach, gan sicrhau y defnyddir adnoddau'n effeithiol; derbyn a rhoi gwybodaeth i eraill er mwyn cwblhau cynllunio; a monitro cynnydd yn erbyn y cynllun.

## **MENTER A DATRYS PROBLEMAU**

### **Gofynion goblygedig**

Datrys problemau syml dydd-i-ddydd wrth iddynt godi; dewis rhwng nifer o opsiynau sydd â chanlyniadau clir, drwy ddilyn canllawiau neu gyfeirio at yr hyn sydd wedi cael ei wneud yn flaenorol; a gwybod pryd y dylid cyfeirio problem at bobl eraill.

### **Prif ffocws**

Defnyddio menter a chreadigrwydd i ddatrys problemau lle nad yw'r ateb gorau yn amlwg ar unwaith ond lle mae'n rhaid asesu drwy broses o resymu, gan bwysu a mesur y rhesymau dros ac yn erbyn gwahanol agweddau; adnabod ac asesu opsiynau ymarferol; a rhannu'r broblem yn gydrannau.

### **Ffocws eilaidd**

Datrys problemau lle ceir swp o wybodaeth neu ddata amrywiol, rhannol ac anghyson, gydag amrywiaeth o opsiynau posibl; defnyddio creadigrwydd wrth ddyfeisio gwahanol atebion, gan edrych ar y broblem o wahanol agweddau.

## **DADANSODDI AC YMCHWIL**

### **Gofynion goblygedig**

Sefydlu ffeithiau sylfaenol mewn sefyllfaoedd sy'n gofyn am ragor o ymchwil a hysbysu eraill os oes angen.

Dansoddi data neu wybodaeth arferol gan ddefnyddio gweithdrefnau sydd wedi'u gosod o flaen llaw a chasglu gwybodaeth o ffynonellau safonol; gweithio'n gywir er mwyn cwblhau'r dasg yn union fel y'i pennwyd.

Adnabod dull priodol sy'n bodoli ar gyfer dadansoddi neu ymchwilio yn ôl y data a'r amcanion; adnabod a dehongli tueddiadau neu batrymau mewn data; a dynodi neu ddod o hyd i wybodaeth ychwanegol a all fod o gymorth i'r ymchwiliad wrth i'r dadansoddi fynd rhagddo.

### **Prif ffocws**

Dadansoddi neu ymchwilio i syniadau cymhleth, cysyniadau neu ddata helaeth o wahanol agweddau; penderfynu sut i gymhwyso methodolegau sy'n bodoli yn ôl y cyd-destun, yr amcanion a'r disgwyliadau cyffredinol; a dynodi'r berthynas rhwng ffactorau cymhleth, rhyngddibynnol.

### **Ffocws eilaidd**

Dynodi cwestiwn ymchwil o fewn cyd-destun penodol; cynhyrchu syniadau gwreiddiol i adeiladu ar gysyniadau sy'n bodoli; cynhyrchu cysyniadau a methodolegau newydd; a datblygu llwybrau ymchwil newydd.

## **GOFYNIION SYNHWYRAIDD A CHORFFOROL**

Ymgymryd â thasgau ar lefel a fyddai'n gofyn naill ai am ddysgu rhai dulliau neu drefn penodol neu a fyddai'n cynnwys ymdrech corfforol cymedrol.

### **NEU**

Ymgymryd â thasgau sy'n gofyn naill am feistrolaeth o amrywiaeth o dechnegau synhwyrdd neu gorfforol, canolbwyntio i gyd-drefnu gwahanol synhwyrdd neu drachywiredd wrth ddefnyddio'r sgiliau synhwyrdd hyn, neu sy'n cynnwys ymdrech corfforol sylweddol.

## **AMGYLCHEDD GWAITH**

### **Prif ffocws (neu ofynion goblygedig)**

Gweithio mewn amgylchedd sy'n gymharol sefydlog ac nad yw'n effeithio llawer ar ddeiliad y swydd na'r ffordd y mae'r gwaith yn cael ei gwblhau.

### **Ffocws eilaidd (neu brif ffocws)**

Deall sut y gallai'r amgylchedd gwaith gael effaith ar ei waith ei hun neu waith cydweithwyr; cymryd camau safonol, o fewn canllawiau iechyd a diogelwch lle bo'n gymwys, i addasu i'r amgylchedd.

## **GOFAL A LLES BUGEILIOL**

Yn aml, dangos sensitifrwydd i'r rheiny y gall fod angen help arnynt, neu mewn achosion eithafol, sy'n dangos arwyddion o drallod amlwg; a chymryd camau priodol drwy gysylltu â'r bobl berthnasol.

Yn achlysurol, rhoi cyngor ar faterion lles neu ymholiadau cyffredin; dilyn gweithdrefnau lles safonol ar gyfer y sefydliad; gwybod pryd y dylid cyfeirio unigolyn i rywle arall i gael cymorth proffesiynol; a pharchu cyfrinachedd.

## **DATBLYGU TÎM**

*(dylid cynnwys hyfforddiant ar gyfer y rhai y tu allan i dîm y gwaith o dan Cefnogaeth Addysgu a Dysgu)*

Yn aml, cynghori neu arwain dechreuwyr newydd yn gweithio yn yr un rôl neu uned ar wybodaeth neu weithdrefnau safonol.

Yn achlysurol, hyfforddi neu arwain pobl eraill ynglŷn â thasgau, materion neu weithgareddau penodol; rhoi cyngor, arweiniad ac adborth ar sail eich gwybodaeth neu'ch profiad chi; a chyflwyno hyfforddiant.

## **CEFNOGAETH ADDYSGU A DYSGU**

Cynllunio cynnwys neu ddeunydd dysgu o fewn fframweithiau sy'n bodoli; gwneud addasiadau priodol i ddeunydd sydd eisoes yn bodoli ar sail gwybodaeth neu brofiad y dysgwr/dysgwyr er mwyn cyflwyno myfyrwyr neu bobl eraill sy'n newydd i'r maes i wybodaeth neu weithdrefnau safonol.

Cynllunio cynnwys neu ddeunydd dysgu o fewn fframweithiau sy'n bodoli; yn gwneud addasiadau priodol i ddeunydd sydd eisoes yn bodoli ar sail gwybodaeth neu brofiad y dysgwr/dysgwyr er mwyn addysgu neu hyfforddi myfyrwyr neu bobl eraill am dasgau, materion neu weithgareddau penodol; asesu perfformiad a rhoi adborth yn ystod y digwyddiad.

Efallai bydd yn cynllunio cynnwys neu ddeunydd dysgu o fewn fframweithiau sy'n bodoli; yn gwneud addasiadau priodol i ddeunydd sydd eisoes yn bodoli ar sail gwybodaeth neu brofiad y dysgwr/dysgwyr er mwyn addysgu, hyfforddi neu hwyluso gweithgareddau datblygu i unigolion neu grwpiau ar agweddau neu bynciau arbennig o fewn disgyblaeth neu arbenigedd academaidd penodol; monitro perfformiad gan gynnig adborth ac arweiniad; gweithredu fel catalydd ar gyfer datblygiad neu ddysgu pellach.

Darparu gwybodaeth sylfaenol neu'n ymgymryd ag addysgu neu hyfforddi er mwyn cyflwyno amrediad o weithgaredd dysgu neu ddatblygu o fewn disgyblaeth neu arbenigedd academaidd penodol, dysgu ar draws ehangder neu ddyfnder y pwnc; herio meddwl a meithrin dadlau; annog datblygiad rhesymu a chywirdeb deallusol.

## **GWYBODAETH A PHROFIAD**

Defnyddio ehangder neu ddyfnder gwybodaeth gan ddangos gwybodaeth a hyfedredd llawn yn ei faes arbenigedd ei hun; gweithredu fel pwynt cyfeirio i eraill; dangos datblygiad arbenigol parhaus, gan sicrhau a mireinio sgiliau ac arbenigedd mewn meysydd newydd neu berthnasol drwy ymgymryd â gweithgaredd datblygu mewnol neu allanol, ac annog hynny.